

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.1.22.
SWD(2014) 18 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT ÖSSZEFOGLALÁSA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács határozata

az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek Unión belüli kereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról

{COM(2014) 20 final}
{SWD(2014) 17 final}

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

A HATÁSVIZSGÁLAT ÖSSZEFOGLALÁSA

amely a következő dokumentumot kíséri

Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács határozata

az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek Unión belüli kereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról

1. A PROBLÉMA MEGHATÁROZÁSA

A harmadik kereskedési időszak (2013–2020) elején az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszernek (ETS) mintegy 2 milliárd kibocsátási egységnyi többlete volt¹. Az elkövetkező években ez a többlet várhatóan csak tovább fog növekedni, és 2020-ra eléri a 2,6 milliárd kibocsátási egységet, majd 2028-ra fokozatosan körülbelül 2,1 milliárdra csökken (referenciaforgatókönyv²).

A kibocsátáskereskedelmi rendszer jelenlegi egyensúlyhiánya elsősorban a gazdasági válságnak tudható be, valamint annak, hogy a 3. szakaszban egyes jóváírások felhasználására vonatkozóan bevezetett korlátozásokra számítva a 2. szakasz végén nagyszámú nemzetközi jóváírás áramlott be. Eltérés van a kibocsátási egységek – nagyon merev szabályok szerint rögzített – aukciós kínálata, valamint az irántuk való rugalmas kereslet között, amelyet a gazdasági ciklusok, a fosszilis tüzelőanyagok ára, valamint a kibocsátáscsökkentést megvalósító kiegészítő szakpolitikák befolyásolnak.

Jóllehet egy olyan fix összkvótás kereskedési rendszerben, mint az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer, garantált az egy adott időszakban az összes kibocsátást korlátozó összkvótában megnyilvánuló, elfogadott környezetvédelmi célkitűzés érvényre jutása, az összköltségben kifejezésre jutó költséghatékonysági célkitűzés éppúgy központi jelentőséggel bír. A nagy többlet megléte problémát jelent, mivel az uniós tőke és a beruházások várhatóan továbbra sem tudnak túllépni a nagy szénfelhasználású megoldások jelentette korlátokon. Az éghajlatváltozás jelentette kihívás leküzdése szempontjából releváns közép- és hosszú távon csökkenti a piaci alapú eredmény dinamikus hatékonyságát, és ezáltal növeli az összköltséget.

A 3. szakaszba való átmenethez kapcsolódó szabályozási változások által okozott további átmeneti egyensúlyhiányokkal összefüggésben e probléma hatásainak mérséklését célzó rövid távú intézkedésként a Bizottság azt javasolta, hogy 900 millió kibocsátási egység árverését ütemezzék későbbre, a 3. szakasz elejére. A komitológiai folyamat keretében az Éghajlatváltozási Bizottságban a tagállamok kedvezően nyilatkoztak a későbbre ütemezésről.

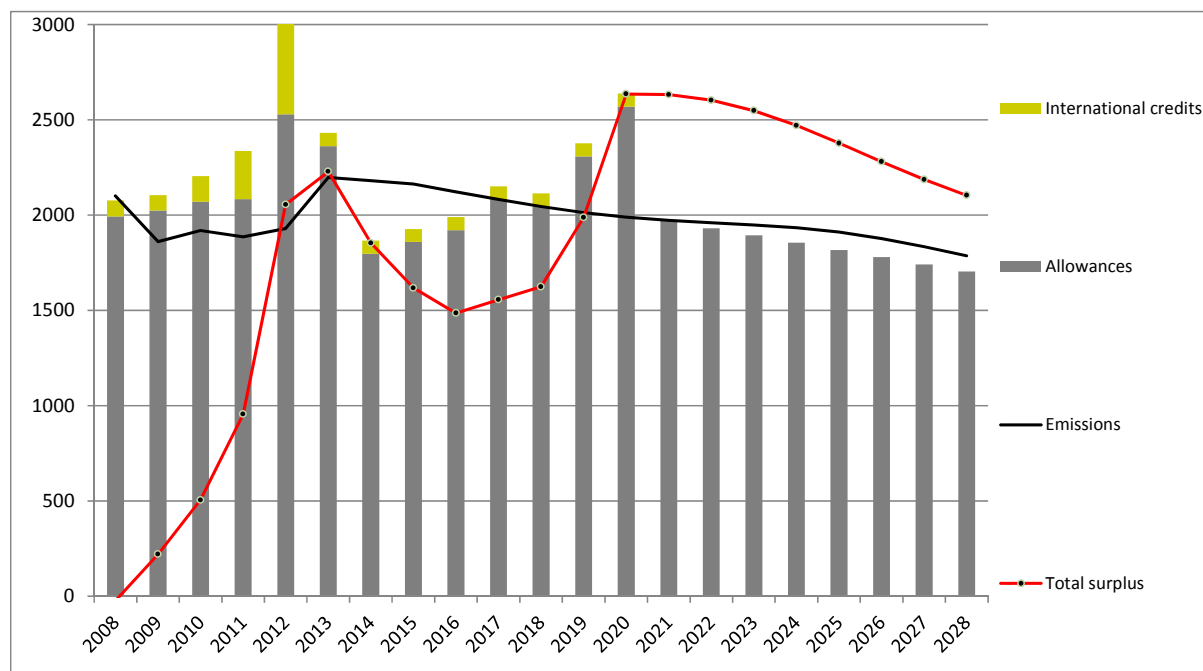
¹ A többlet egy adott év végén a megfelelési cél teljesítéséhez rendelkezésre álló kibocsátási egységek halmozott összegének és az ugyanabban az évben a megfelelési cél teljesítéséhez ténylegesen felhasznált kibocsátási egységek halmozott összegének a különbsége.

² A referencia-forgatókönyv a meglévő politikák teljes körű végrehajtásával számol, beleértve a megújuló energiára és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére vonatkozóan 2020-ra kitűzött célok elérését, valamint az energiahatékonysági irányelv végrehajtását. Az alapforgatókönyv csak a már végrehajtott szakpolitikákkal számol, és nem veszi teljesítettnek valamennyi tagállamban az összes célt, például a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos célokat. Az alapforgatókönyv szerint a többlet 2020-ban továbbra is 2 milliárd egység körül várható.

Noha az Európai Parlament és a Tanács jelenleg vizsgálja az intézkedést, ez a hatásvizsgálat a későbbre ütemezést tényként kezeli. A későbbre ütemezés és az ebben a hatásvizsgálatban vizsgált intézkedések kiegészítő célkitűzések elérésére törekednek.

Amint arra az európai szén-dioxid-piac 2012. évi helyzetéről szóló jelentés (szén-dioxid-piaci jelentés)³ már rávilágított azonban, a későbbre ütemezés következtében a többlet megemelkedik 2019-ben és 2020-ban, de ez nem érinti a strukturális többlet átlagos mértékét, amely több mint 1,8 milliárd kibocsátási egység a 3. szakaszban, a legmagasabb értékét 2,6 milliárd kibocsátási egységen éri el 2020-ban (lásd az 1. ábrát). Ez a hatásvizsgálat a *strukturális* többletre (és a fenntartható módon való kezelésére irányuló megoldásokra) összpontosít.

1. ábra: A kereslet és a kínálat múltbeli és várható alakulása 2028-ig a későbbre ütemezéssel

2. CÉLKITŰZÉS

Az operatív célkitűzés a szén-dioxid-piac intertemporális hatékonyságának⁴ biztosítása rövid távon és azon túl egy olyan piacon, amelyet az árverés kiterjedt gyakorlata jellemez, tekintetbe véve az egyszerűség és a kiszámíthatóság iránti igényt. Ehhez foglalkozni kell a 2030-ig terjedő időszakra vonatkozó keretrendszerben várhatóan 2020 után még az egyéb lehetséges intézkedések ellenére is megmaradó strukturális többlettel (a lineáris csökkentési tényező felülvizsgálata, a nemzetközi jóváírások felhasználása, a hatály kiterjesztése). Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszert is ellenállóbbá kell tenni az olyan nagyszabású eseményekkel szemben, amelyek jelentősen felboríthatják a kereslet és a kínálat egyensúlyát.

3. LEHETŐSÉGEK

A Bizottság 2012 novemberében a szén-dioxid-piaci jelentésben hat lehetőséget sorol fel a szerkezeti intézkedésekre. A 2030-ig tartó időszakra szóló éghajlat- és energiapolitikai keretre

³ COM(2012) 652.

⁴ A szén-dioxid-piacokon ez a szén-dioxid-árjelzés és a jelenleg szükséges alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházások, valamint a jövőben szükségességé váló beruházások közötti optimális egyensúlyt jelenti.

vonatkozó hatásvizsgálat magában foglalja azon lehetőségek hatásainak általános értékelését is, amelyektől reálisan nem várható, hogy rövid távon helyreállítsák a kereslet és a kínálat egyensúlyát, és amelyeknek csak a 2030-ig tartó időszakra szóló keretben lenne hatásuk (a lineáris csökkentési tényező korai felülvizsgálata, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatályának kiterjesztése más ágazatokra és a nemzetközi jóváírások igénybevétele). Az érdekelt felek visszajelzései alapján a 2030-ig tartó időszakról szóló hatásvizsgálat nem foglalkozik a célérték megnövelésének lehetőségével. A strukturális intézkedésekről folytatott nyilvános konzultáció során további lehetőségként merült fel egy tartalékképzési mechanizmus bevezetésének lehetősége a kibocsátási egységek árverési kínálatának rugalmasabbá tétele érdekében.

1. táblázat: A szén-dioxid-piaci jelentésben felsorolt lehetőségek összehasonlítása

	Az érdekelték véleménye*	Potenciális eredményesség az európai szén-dioxid-piac működésének javításában a 3. szakaszban
a) 2020-ra 30 %-ra növelni az Unió csökkentési célértékét	Nagyon korlátozott mértékű támogatás	Az értékelés nem erre összpontosít A 3. szakaszban az árverésen eladásra kínált kibocsátási egységek számának 1,4 milliárddal való csökkentése kísérte volna. Ez rövid távon javíthatja a piac működését A 2020-ra vonatkozó referenciakibocsátási előrejelzések valójában nagyon közel esnek a 30 %-os csökkentési célkitűzéshez tartozó szintekhez. Ez azt jelenti, hogy noha az EU esetleg még nem áll készen arra, hogy 30 %-ra növelje a célértéket, egyéb elfogadott célok teljes körű megvalósítása olyan szintre csökkentheti az uniós kibocsátásokat, amely összhangban áll a kibocsátáscsökkentési cél 30 %-ra való emelésének eléréséhez előírt szinttel
b) Meghatározott számú kibocsátási egység kivonása a 3. szakaszban	Közepes mértékű támogatás	Meghatározott számú kibocsátási egység korai kivonása hiányt alakíthat ki, és rövid távon javíthatja a piac működését
c) Az éves lineáris csökkentési tényező korai felülvizsgálata	Közepes mértékű támogatás	Rövid távon korlátozott lehetőség a piac működésének javítására Közép- és hosszú távon viszont várhatóan kedvező hatása lesz
d) Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatályának kiterjesztése más ágazatokra	Korlátozott mértékű támogatás (a 3. szakaszra vonatkozóan)	Rövid távon korlátozott lehetőség a piac működésének javítására a szakaszban Értékelni kell az adminisztratív kihívásokat, és tovább kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a 4. szakasztól javuljon a piac működése De egyéb előnyökkel járhat, pl. az összes ágazatra ható technológiaselemleges ösztönzők tekintetében
e) A nemzetközi jóváírások felhasználása	Korlátozott mértékű támogatás (a 3. szakaszra vonatkozóan)	Rövid távon nagyon korlátozott lehetőség a piac működésének kellő javítására Az összesen beváltott nemzetközi jóváírások a 2020-ig jóváhagyott mennyiségnek már több mint a kétharmadát kimerítették
f) Diszkrecionális árszabályozási mechanizmusok	Nagyon korlátozott mértékű támogatást kap egy, az árra összpontosító mechanizmus	Az értékelés nem erre összpontosít Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer alapja a volumen, nem pedig az ár
További lehetőség	Közepes mértékű támogatást kap egy, a piaci egyensúlyhiány kezelése érdekében	Rövid távon lehetőség a piac működésének javítására A leghasznosabb és legegyszerűbb mechanizmus várhatóan a kibocsátási egységek tartaléka

	a(z árverési) kínálatra összpontosító mechanizmus	
--	--	--

Ennek megfelelően ez az értékelés azt a három fő lehetőséget és ezeken belül számos további allehetőséget vizsgál meg, amelyeket reálisan meg lehet valósítani, és amelyek már rövid távon helyreállítják az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer rendes működését:

- 1. lehetőség: Meghatározott számú kibocsátási egység kivonása a 3. szakaszban
- 2. lehetőség: Az árverési kínálat rugalmasságát növelő piaci stabilizációs tartalék (a szén-dioxid-piaci jelentésből vett diszkrecionális árszabályozási mechanizmusok lehetőségének egy variánsára épülő további lehetőség)
- 3. lehetőség: Piaci stabilizációs tartalék létrehozásának és ezzel együtt meghatározott számú kibocsátási egység 3. szakaszban való kivonásának lehetősége

3.1. A tartós kivonásra vonatkozó allehetőségek

Ez az allehetőség ezen értékelés céljára, a jelenlegi többletre és annak várható alakulására tekintettel a kivonásra kerülő kibocsátási egységek számára vonatkozóan magasabb felső határt, 1400 millió kibocsátási egységet határoz meg.

Természetesen más határt is meg lehet állapítani a kivonásra kerülő kibocsátási egységek számára vonatkozóan. Érzékenységi elemzésként sor kerül egy másik allehetőség vizsgálatára is, kevesebb, 500 millió kibocsátási egységgel (1b. lehetőség).

3.2. A piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó allehetőségek

A piaci stabilizációs tartalék elvben a következőképpen működne:

- a jövőben árverésre kerülő mennyiségeket csökkentve kibocsátási egységek kerülnek a tartalékba az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben kialakuló, nagy mennyiségű ideiglenes többlet által okozott piaci instabilitás mérséklése céljából;
- a tartalékból kibocsátási egységek szabadulnak fel, és hozzáadódnak a jövőben árverésre kerülő mennyiségekhez az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben kialakuló, nagy mennyiségű ideiglenes hiány által okozott piaci instabilitás mérséklése céljából.

A piaci stabilizációs tartalék mint szabályokon alapuló mechanizmus csupán az árverésre kerülő mennyiségek árverésének időzítését változtatná meg. Nem érintené a térítésmentesen kiosztott egységek mennyiségét és a kiosztás időzítését. Ezenkívül semleges lenne az összkvóta tekintetében, és nem befolyásolná azt, hogy mennyire nagyratörőek a környezeti törekvések.

A terv különböző jellemzőinek előzetes értékelése alapján több allehetőség született a kibocsátási egységek tartalékba helyezésére és onnan való felszabadítására vonatkozó döntő tényezők (kiváltó tényezők), valamint a kiigazítás mértékére vonatkozóan, és sor került az értékelésükre abból a szempontból, hogy milyen hatással vannak a piaci egyensúlyhiányra. Az elemek egyéb kombinációi is lehetségesek.

2. táblázat: A piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó allehetőségek

Leírás	Lehetőségek	Kiváltó tényező	A kiigazítás mennyisége
Relatív értékben megadott szűk sáv korlát nélkül	2a	Az összkvóta 40–50 %-át meghaladó teljes többlet	Távolság a sávtól/korlát nélkül
Relatív értékben megadott szűk sáv korláttal	2b	Az összkvóta 40–50 %-át meghaladó teljes többlet	A határ 100 millió kibocsátási egység
Abszolút értékben megadott széles sáv korlát nélkül	2c	400–1000 millió kibocsátási egységet meghaladó teljes többlet	Távolság a sávtól/korlát nélkül
Abszolút értékben megadott széles sáv korláttal	2d	400–1000 millió kibocsátási egységet meghaladó teljes többlet	A halmozott többlet 10 %-a/100 millió kibocsátási egységnyi részlet
Éves változás, korlát nélkül	2e	A többlet éves változása > 100 millió kibocsátási egység	Korlátlan/a többlet 100 millió kibocsátási egységet meghaladó változása
Éves változás, korláttal	2f	A többlet éves változása > 100 millió kibocsátási egység	A többlet 100 millió kibocsátási egységet meghaladó változásának 50 %-a
GDP	2g	A GDP előrejelzett növekedése meghaladja a 2–3 %-ot	200 millió kibocsátási egységnyi részletek

Az allehetőségek többségénél a többlet a kiváltó tényező. Rendelkeznek azzal a nagy előnnyel, hogy képesek figyelembe venni az olyan kiegészítő politikák hatását, mint például a megújuló energiákra vonatkozó vagy az energiahatékonysági intézkedések. Tekintettel az érdekeltek azon véleményére, miszerint fontos fenntartani az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer mennyiségen alapuló jellegét, amelyben a szén-dioxid árjelzését nem a döntéshozók határozzák meg, hanem a piac, ez az értékelés nem vizsgálja az áralapú kiváltó tényezőket.

Az allehetőségek első csoportja vagy a halmozott többlet vagy a többlet változása alapján a többleten alapuló kiváltó okokat vizsgálja (2a)–(2f) allehetőség). A mechanizmus célja, hogy a többletet egy előre meghatározott céltartományon (sávon) belül tartsa. Mivel a kiváltó tényezők optimális értékeire vonatkozóan még nem alakult ki végleges álláspont, a vizsgálatban a többlet sávja különböző értékekkel szerepel, hogy érzékenységi elemzést lehessen végezni a tekintetben, hogy milyen hatással jár a sáv szintjének és szélességének változása. A hatásvizsgálat általában véve két változatot értékel, az egyik magában foglal valamilyen biztosítékot az árverésre kerülő kínálat jelentős változásának elkerülése érdekében (a kiigazítás mértékére vonatkozó korlát vagy a halmozott többlet százalékában meghatározott kiigazítás formájában), a másik esetében a kiigazításra nem vonatkozik korlát.

Az egyik lehetőség szerint a tartalék kiváltó tényezője egy külső mutatón alapul, közelebbről a *European Economic Forecast* (Európai gazdasági előrejelzés) őszi kiadásában közzétett

GDP-növekedési előrejelzésen. Mivel a sáv határai nem közvetlenül kibocsátási egységekben vannak kifejezve, külső mutatókon alapuló kiváltó tényezők esetében mindenképpen szükség van egy további lépésre, amelynek során meg kell határozni a tartalékba helyezendő/onnán felszabadítandó kibocsátási egységek mennyiségét. Tekintettel arra, hogy az egységnyi GDP-növekedést nehéz pontosan átváltani kibocsátási egységekre, a külső mutatón alapuló kiváltó tényező értékelésére kizárólag előre meghatározott, 200 millió kibocsátási egységnyi kiigazításokkal együtt kerül sor.

3.3. A piaci stabilizációs tartalék és a tartós kivonás együttesére vonatkozó allehetőségek

A könnyebb összehasonlíthatóság érdekében a vizsgálat ugyanolyan mennyiségű – 500 millió – kibocsátási egység tartós kivonásával számol, mint az 1b. lehetőségnél. A piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó rész piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó allehetőségek előzetes értékelése alapján kiválasztott központi lehetőség(ek)en alapul, azaz egy olyan lehetőségen, amelyben nincs egy abszolút értékben megadott széles sáv, és az éves kiigazítással tartalékba kerülő kibocsátási egységek száma a halmozott többlet részeként van meghatározva.

4. HATÁSELEMZÉS

4.1. Piaci egyensúly

A hatásvizsgálat megvizsgálta, hogy a tartós kivonás és a piaci stabilizációs tartalék megoldják-e a súlyos piaci egyensúlyhiány problémáját. A piaci stabilizációs tartalék esetében a 2. szakasz (2008–2012) adatait felhasználva azt is vizsgálta, hogy a különböző lehetőségek megelőzték volna-e a probléma kialakulását, ha már a 2. szakaszban megvalósítják őket.

Tartós kivonás:

- A nagymértékű tartós kivonás (1a. lehetőség) várhatóan már a korai szakaszban mérsékelné a piaci egyensúlyhiányt, amely később, a 3. szakaszban sem súlyosbodna. Úgy tűnik, hogy ez nagyobb összhangban van az intertemporális hatékonyság célkitűzésével, mint az alapforgatókönyv szerinti (0.) lehetőség.
- A tartósan kivonásra kerülő kibocsátási egységek számának mérséklése 500 millióra (1b. lehetőség) ennek megfelelően arányosan csökkentené az intézkedés stabilizáló hatását, a többlet később, a 3. szakaszban ismét emelkedne, és az intertemporális hatékonyság korlátozottabb lenne, mint egy nagymértékű kivonás esetén.

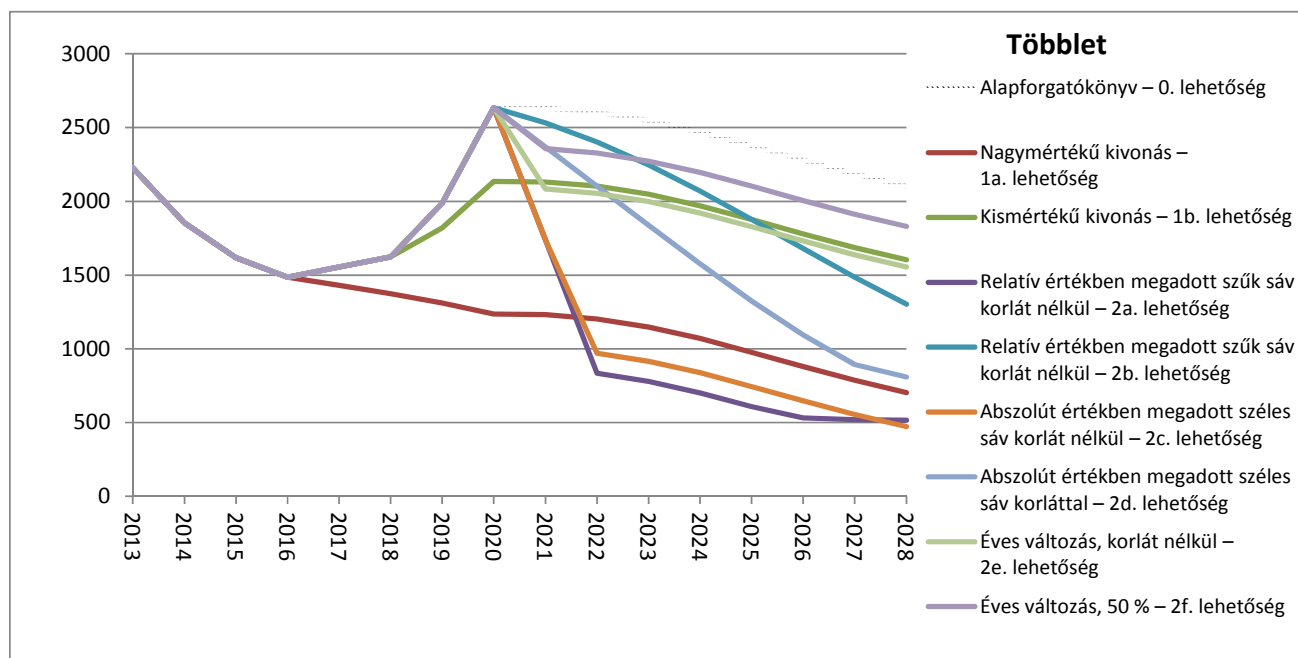
Piaci stabilizációs tartalék:

- A különböző allehetőségek között különbség van a tekintetben, hogy képesek-e meggátolni egy nagy többlet felhalmozódását, illetve kezelni azt, ha már kialakult (lásd: **Error! Reference source not found.**). A különböző allehetőségek eltérő mértékben előzték volna meg a problémát. Ugyanakkor várhatóan valamennyi allehetőség orvosolja a problémát, noha eltérő gyorsasággal.
- A többleten alapuló kiváltó tényezők a GDP-alapú tényezőknél hatékonyabban tükrözik a keresletben nemcsak a makrogazdasági változások miatt, hanem a keresletet befolyásoló egyéb tényezők – mint például a kiegészítő politikák hatása – miatt is bekövetkező változásokat. Jobban tükrözik továbbá a kínálat oldali tényezőket is, mint például a nemzetközi jóváírások beáramlásában bekövetkező változásokat.
- A többleten alapuló kiváltó tényezőket összehasonlítva, egy olyan helyzetben, amikor a piaci egyensúlyt már későbbre ütemezéssel javították, a halmozott többleten

alapuló tényezők várhatóan jobban beválnak, mint a többlet éves változásán alapuló tényezők. Míg az egyensúlyban bekövetkező változáson alapuló kiváltó tényezők eredményesebbek a piaci egyensúlyhiány elkerülésében, a többletet nem csökkentik tovább, ha a piac már nincs egyensúlyban.

- A többleten alapuló kiváltó tényezők abszolút értékben megadott sávval jobb eredményt érnek el az egyszerűséget tekintve. Ezen túlmenően egy olyan, relatív értékben megadott sáv, amely a csökkenő felső határral arányosan elkeskenyedik, elképzelhető, hogy rosszabbul teljesít, ha nő az igény.
- Ha szélesebb a sáv, akkor a kiigazítások összege és gyakorisága várhatóan alacsonyabb lesz, és az árverésre kerülő mennyiségek is kisebb mértékben fognak változni. Ezzel szemben egy szűkebb sáv esetén valószínűleg gyakrabban kerül sor beavatkozásra – mindkét irányban –, azaz lesznek olyan kiigazítások, amelyek kibocsátási egységeket helyeznek a piaci stabilizációs tartalékba, majd az azt követő kiigazítások nem sokkal később felszabadítják azokat.
- A korlátos kiigazítások, amelyek tekintetében a kiigazítás mennyiségére vonatkozó explicit korlát vagy a halmozott többlet bizonyos százalékaként meghatározott korlát van meghatározva, jobb eredményt érnek el a kiszámíthatóság tekintetében. Az ilyen kiigazítások eredményeként zavartalanabbá válnak az árverések, valamint a többlet és a piaci stabilizációs tartalék is csak fokozatosan változik. A korlátlan kiigazítások azonban rugalmasabban képesek kezelni a piaci egyensúly nagymértékű és gyors változásait, és általában gyorsabban képesek helyreállítani a piaci egyensúlyt. Olyan helyzetekben viszont, amelyeket nagy többlet jellemez, mint ami a piacon a 3. szakasz végén várható, elképzelhető, hogy évekig nem biztosítanak kínálatot árverés céljából.

2. ábra: A többlet alakulása a 4. szakaszban megvalósított tartós kivonásra és piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó lehetőségek esetében

A könnyebb összehasonlíthatóság kedvéért nem elemezzük tovább a piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó összes lehetőséget. Több kritériumot együttesen figyelembe véve a Bizottság azt javasolja, hogy a 2d. lehetőség (mennyiségre vonatkozó kiváltó tényezők, a többletre vonatkozóan abszolút értékben meghatározott, 400 és 1000 millió kibocsátási

egység közötti széles sáv, valamint a halmozott többlet 10 %-ának megfelelő számú kibocsátási egységet tartalékba helyező éves kiigazítás) legyen a piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó központi lehetőség, amely a piaci egyensúlyon kívül egyéb hatásai tekintetében is további értékelésre kerül, összehasonlítva a tartós kivonással járó lehetőségekkel. Ennek a lehetőségnek jelentős előnye az egyszerűsége. Jóllehet nem orvosolja teljes mértékben a piaci egyensúlyhiányt a 3. szakaszban, de megkezdí a 4. szakasz elején.

Ez az allehetőség alkotja a piaci stabilizációs tartalékra vonatkozó részt **a piaci stabilizációs tartalék és a tartós kivonás együttesében**:

- Noha ezzel a lehetőséggel a többlet ismét emelkedik a 3. szakasz végén, összességében mégis csökkenti azt az alapforgatókönyv szerinti (0.) lehetőséghez képest. A 4. szakaszban pedig fokozatosan csökkenti a többletet. Úgy tűnik, hogy ez nagyobb összhangban van az intertemporális hatékonyság célkitűzésével, mint az alapforgatókönyv szerinti (0.) lehetőség.

4.2. Lehetséges hatás a szén-dioxid-kibocsátási egységek árképzésére

Későbbre ütemezés és strukturális intézkedések nélkül a szén-dioxid-kibocsátási egységeknek az éghajlat- és energiapolitika 2030-ra szóló keretének hatásvizsgálatában alkalmazott referencia-forgatókönyv szerinti ára 2015-ben várhatóan 5 EUR lesz, 2020-ban pedig 10 EUR, míg a kibocsátási egységek többlete az előrejelzés szerint 2020-ra 2,5 milliárd kibocsátási egység fölé nő, és csak ezt követően csökken fokozatosan. Ha a 3. szakaszban 900 millió kibocsátási egységet későbbre ütemeznek (alapforgatókönyv szerinti (0.) lehetőség), akkor az árak elvben nem emelkednek számottevő mértékben ezen előrejelzések fölé, amennyiben a fennmaradó többlet elegendően nagy a szóban forgó időszakban.

Nagymértékű kivonás (1a. lehetőség) esetén a kibocsátási egységek árára gyakorolt hatás legalább összehasonlítható mértékű lenne a későbbre ütemezéssel a 3. szakasz első éveiben, anélkül, hogy az árak 2019-től kezdve emelkednének. Ha a tartós kivonás csak korlátozott mértékben, 500 millió kibocsátási egységgel csökkenti az előre jelzett többletet (1b. lehetőség), akkor ennek megfelelően az árakra gyakorolt hatás is korlátozott lesz.

Az árak a piaci stabilizációs tartalék növekedésével emelkedhetnek. Amint működik a tartalék, és a piac kiegyensúlyozottabbá válik, az árakat fokozottabb mértékben határozza meg a közép- és hosszú távon csökkenő összkvóta. Az árak relatív értelemben csökkenhetnek, ha a tartalékból kibocsátási egységek szabadulnak fel. Minden olyan tartalék, amely a szén-dioxid-piac szabályos működését támogató szintre csökkenti a többletet, az alacsonyabb kibocsátásokra való fokozatos átállást támogatja inkább, még a 2030-ig szóló keret kontextusában az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer nagyratörőbb céljait alapul véve is. Ez várhatóan csökkenti annak a kockázatát, hogy rövid távon túl kevés alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházásra kerül sor, ami közép- és hosszú távon növelné a költségeket. A piaci stabilizációs tartalék árakra gyakorolt hatásának éves nagyságrendjét több okból sem lehet részletesen elemezni⁵.

Az árak a piaci stabilizációs tartaléknak és az 500 millió kibocsátási egység tartós kivonásának együttes hatására a 3. szakasz vége felé várhatóan növekedni fognak. Ezért ez várhatóan nagyobb támogatást nyújt, mint ugyanennyi kibocsátási egység tartós kivonása önmagában (1b. lehetőség). Az is valószínű, hogy önmagában egy piaci stabilizációs tartaléknál is nagyobb hatást gyakorol (pl. a 2d. lehetőség). A lehetőség azonban még mindig a többlet növekedésével járna együtt a 3. szakasz végén, így kisebb hatást gyakorolna az árakra, mint a nagymértékű tartós kivonás (1a. lehetőség).

⁵ További tájékoztatásért lásd a hatásvizsgálat későbbre ütemezéséről szóló 4.1. fejezetét: http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/cap/auctioning/docs/swd_2012_xx2_en.pdf

4.3. A versenyképességre gyakorolt hatások

Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer rövid távú megerősítésének elmaradása hosszú távon kihatna az EU versenyképességére. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben a közelmúltban kialakult szokatlanul gyenge árjelzés, amely még a 4. szakaszban is igen alacsony maradhat, káros hatást gyakorol az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák terén folyó beruházásokra és innovációra. Aláaknázhajthatja az EU éghajlat- és energiapolitikáját, és egyre széttagoltabb belső piachoz vezethet. Minél erősebb a szén-dioxid-kibocsátási egységek árjelzése rövid távon, annál enyhébbek a negatív következmények.

A kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett, nagy energiaigényű ágazatokat rövid távon sújtó lehetséges költség tekintetében meg kell jegyezni, hogy a 2. szakaszban ellenőrzött kibocsátási adatok azt mutatják, hogy az ipari ágazatokból (a villamosenergia-ágazat kivételével) származó kibocsátásokhoz viszonyítva összességében több mint 34 %-os, azaz mintegy 895 millió kibocsátási egységnyi a térítésmentesen kiosztott kibocsátási egységek többlete⁶. Ez a becslés az ipar egészére vonatkozik, természetesen lehetnek eltérések az ágazatok és a létesítmények között. Ha a 3. szakaszban a kibocsátások a 2. szakasz bármely évének (a 2008. év kivételével) kibocsátásaihoz hasonlóak lennének, akkor a térítésmentes kiosztás a 3. szakaszban is többletbe vezet, figyelembe véve a 2. szakaszból eredő többletet.

Ha a kibocsátások a 2005. vagy a 2008. évihez hasonlóak lennének, akkor a további térítésmentes kiosztás – a meglévő többlet mellett – nem tudná fedezni az ipar teljes igényét, amelyet részben további kibocsátási egységek piaci vásárlásával kellene fedezni. Ebben az esetben az ipar a 3. szakaszban költségemelkedést tapasztalhatna a kibocsátási egységek megvásárlására irányuló strukturális intézkedés okán.

A villamosenergia-költségnek az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer miatt (közvetett költség) lehetséges rövid távú emelkedésével összefüggésben a kibocsátási egységek árának minden 1 EUR-nyi emelkedése átlagban, folyó áron 0,8 %-os növekedést jelenthet az ipar számára⁷. Ezek a számok nem veszik figyelembe a várhatóan alacsonyabb mértékű költségáthárítást azokban a tagállamokban, amelyek eltérést alkalmaznak, amely átmenetileg térítésmentes kiosztást tesz lehetővé a villamosenergia-termelés korszerűsítése céljából, vagy a szén-dioxid-kibocsátási egységek magas ára miatt a villamosenergia-árképzés szempontjából egyre csökkenő jelentőségű, fosszilis tüzelőanyagokkal működő erőműveket.

4.4. Társadalmi hatások

A kibocsátási egységek árának minden 1 EUR-nyi emelkedése átlagban, folyó áron 0,5 %-os növekedést jelenthet a háztartások számára⁸. A szén-dioxid-mentesítési szakpolitikák a PM_{2,5}, SO₂ és NO_x kibocsátását is csökkentik. A kibocsátási egységek stabilabb árjelzésével a szén-dioxid-piac kedvező hatást gyakorolhat az egészségre rövid távon azáltal, hogy a tüzelőanyag tekintetében a szénről gázra való átállás ösztönzésével javítja a levegő minőségét, közép- és hosszú távon pedig azáltal, hogy eltántorít a szénnel működő új létesítmények finanszírozásától. Növekedhetnek az aukciós bevételek, amelyeket a kedvezőtlen társadalmi hatások enyhítésére fordíthatnak. A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó hatásvizsgálat azt mutatja, hogy ha az árverések bevételeit visszaforgatják, és a szén-dioxid-kibocsátás

⁶ Ennek a többletnek egy részét az ipar már lehet, hogy értékesítette; ebben az esetben a szóban forgó kibocsátási egységek értéke nem vész el az ipar számára, hanem pénz formáját ölti. Az adatok minden olyan, az európai uniós ügyleti jegyzőkönyvben (EUTL) szereplő, helyhez kötött létesítményt magukban foglalnak, amelynek tevékenységi kódja nem „égetés”.

⁷ Ez a tagállamok szintjén 0,4 % és 1,7 % között mozog. Az EU tagállamaiban bekövetkező növekedés egyszerű átlaga, azaz nem súlyozott átlag.

⁸ Ez a tagállamok szintjén 0,2 % és 1,3 % között mozog. Az EU tagállamaiban bekövetkező növekedés egyszerű átlaga, azaz nem súlyozott átlag.

ármeghatározását valamennyi ágazatra kiterjesztik, akkor szén-dioxid-mentesítési szakpolitikák a foglalkoztatás 0,2 %-os növekedéséhez, azaz 430 000 új munkahely létrejöttéhez vezethetnek 2030-ig. Ezek a várható hatások annál nagyobbak, minél nagyobb a kibocsátási egységek árjelzésére vonatkozó hatás.

4.5. Környezeti hatások

Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer által a kibocsátások tekintetében a hatálya alá tartozó ágazatokban egy adott időszakban gyakorolt környezeti hatást az összkvóta határozza meg. Mivel a tartós kivonással járó lehetőségek (1a., 1b., 3a. és 3b. lehetőség) maguk után vonnák az összkvóta módosítását a 3. szakaszban, ezért ezek kedvezőbb hatással járnak a kibocsátások csökkentése terén, mint a piaci stabilizációs tartalékkal kapcsolatos lehetőségek.